

372.12012

๗ ๖54 ๗

ย. 3

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของ

ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน

สำนักงานการศึกษาจังหวัด เพชรบูรณ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

สามารถ รักษาศิลป์

๕๕ ส.ค. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้นั้นแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.ดร.กิติมา ปริติติลล)

..... กรรมการ

(ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.กิติมา ปริติติลล)

..... กรรมการ

(ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการ

(ผศ.สุกัญญา ดิยะสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปัญหานี้นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิถลัก
ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการควบคุม
ปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำ เอาใจใส่ แก้ไขข้อบกพร่องด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภัฏญา
ดิยะสุวรรณ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ได้เสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ส่งผลต่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์เดิม แฉ่มเสมอ อาจารย์ท่านเอง พัทธมมูล อาจารย์สนั่น
มีชั้นหมาก อาจารย์เกตุ สิงห์เวียง และอาจารย์เตือนใจ เมสประยูร ที่ได้กรุณาตรวจแก้
และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณหัวหน้าการประถมศึกษา ศึกษาพิเศษอำเภอ ผู้บริหารและคณะครูใน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณอาจารย์วิภาพรหม รัชกาลศิลป์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ
ด้วยดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
ในพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สามารถ รัชกาลศิลป์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหาร.....	8
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	9
การบริหารงานวิชาการ.....	10
การบริหารหลักสูตร.....	16
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.....	17
การจัดการเรียนการสอน.....	21
การนิเทศการเรียนการสอน.....	25
การวัดผลและประเมินผล.....	30
หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล.....	33
สมมติฐานการวิจัย.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	36

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สังเกตทิศทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
อภิปรายผลการศึกษา	77
ข้อเสนอแนะทั่วไป	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	98
ประวัติย่อผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	36
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายด้าน.....	47
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและ ครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	48
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ.....	52
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ...	56
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและ ครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกเป็นรายข้อ.....	59
7	เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน.....	63
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน.....	64

9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน.....	66
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่.....	68
11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่.....	69
12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่.....	70
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย การบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดเป็นรายคู่.....	71
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน.....	72
15	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	73

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม จากคนยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญเข้ามาโดยตลอดจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยการให้การฝึกอบรม และพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคม สร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (สกุศล ศิริพรหม.. 2532 : 8) ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นระบบที่ให้บริการแก่คนจำนวนมาก และคนเหล่านี้มีผลประโยชน์ มีความสนใจและความต้องการแตกต่างกันไม่สอดคล้องกัน เด็กจำนวนหนึ่งมารับบริการในระดับประถมศึกษาเพราะกฎหมายบังคับ เด็กที่เรียนสูง ๆ บางคนต้องการเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพ บางคนต้องการประดับความรู้ บางคนเรียนเพราะพ่อแม่บังคับ

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบในการศึกษาภาคบังคับ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารการศึกษาต้องเข้าใจการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะต้องพิจารณากระบวนการศึกษา และวิธีการจัดการศึกษา

การบริหารงานการศึกษาในระดับประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา อันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของงานบริหารโรงเรียน อันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของงาน กล่าวคือ ต้องทราบขอบข่าย และความสำคัญของงานบริหารโรงเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดงานและขอบข่ายการบริหารโรงเรียนไว้

6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 9) ดังนี้คือ

1. วิชาการ
2. กิจการนักเรียน
3. บุคลากร
4. อุตสาหกรรมการเงิน
5. อาคารสถานที่
6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในงานดังกล่าวทั้ง 6 งาน งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักโดยตรง เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งต่างกับงานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นงานสนับสนุน เป็นงานที่ช่วยให้การปฏิบัติงานหลัก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 5) แต่ผู้บริหารมักจะละเลยด้านการเรียนการสอนหรืองานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับจะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพที่สังคมต้องการ ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความเอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน จึงจะปรากฏผลงานผู้บริหารส่วนใหญ่จึงมักให้ความสำคัญไปในการปรับปรุงอาคารสถานที่งานธุรการและการเงิน เพราะงานเหล่านี้ให้ผลให้โทษมากกว่า เช่น งานธุรการและการเงิน หากปฏิบัติงานผิดพลาด จะต้องถูกดำเนินทางวินัยตามความแก่กรณี มีผลกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่การงานหรืองานปรับปรุงอาคารสถานที่ซึ่งมองเห็นได้ง่าย ใช้เวลานานมักมีผลต่อเนื่องไปถึงการพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษประจำปีด้วย ส่วนงานวิชาการเป็นงานที่เห็นผลยาก ต้องใช้เวลาพอสมควร (จันทิพย์ กลีบเมฆ. 2525 : 9) ดังนั้นความสนใจที่จะศึกษาลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นสิ่งที่ควรสนใจ เพราะเหตุว่าการศึกษานี้เรื่องนี้จะทำให้มองเห็นแง่มุมของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ได้ครบถ้วน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในงานฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ มีโรงเรียนในสังกัด 600 โรงเรียน ซึ่งประสบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จากการประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างวันที่ 13 - 16 ธันวาคม 2531 ที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญและสนใจงานวิชาการเท่าที่ควร ส่งผลกระทบถึงการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. 2532 : 38) ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้บริหารคนหนึ่ง มีหน้าที่บริหารโรงเรียน จึงมีความสนใจการบริหารโรงเรียนทางด้านวิชาการ โดยมุ่งประเด็นวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนรับผิดชอบอยู่และผลจากการวิจัยครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ตลอดจนปรับปรุงวิธีการบริหารงานการพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน จังหวัดเพชรบูรณ์
- X ✓ 2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน
- ✓ 3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน
- ✓ 4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอาจนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฯใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดเป้าหมาย ในการจัดทำแผนพัฒนาหน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ด้านด้วยกัน คือ

- 1.1 การบริหารหลักสูตร
- 1.2 การจัดการเรียนการสอน
- 1.3 - การนิเทศการเรียนการสอน
- 1.4 การวัดผลและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 600 คน และครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 600 คน รวม 1200 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 234 คน และครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 234 คน รวม 468 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

① 3.1.1 ประสบการณ์ในการบริหารงานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร

โรงเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ

3.1.1.1 ต่ำกว่า 7 ปี

3.1.1.2 7 ปีขึ้นไป

② 3.1.2 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 ตำแหน่ง แบ่งเป็น 2 ระดับ

3.1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.3.2 ครูวิชาการโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ
โรงเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน คือ

3.2.1 การบริหารหลักสูตร

3.2.2 การจัดการเรียนการสอน

3.2.3 การนิเทศการเรียนการสอน

3.2.4 การวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนประณมศึกษา
บริหารกิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่เกี่ยวกับงานวิชาการ ในที่นี้วัดได้โดยการใช้นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร การกำหนดนโยบาย การวางแผนและวัตถุประสงค์ในการนำหลักสูตรแผนการสอน โครงการสอน คู่มือครู และกำหนดการสอนตามแนวหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ.2521 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน ประจำวิชา ประจำชั้น การจัดตารางสอน การควบคุมดูแลครู ในการดำเนินการสอน การจัดให้มีและใช้สื่อการสอน หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ การจัดห้องสมุด หรือมุมหนังสือ

1.3 การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การให้คำแนะนำเรื่อง การปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครู การติดตามผลการสอนของครู การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

1.4 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการติดตามผล การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์ การประเมินผล การจัดทำแบบทดสอบหรือข้อสอบ การนำผลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์เพื่อไปปรับปรุงการเรียนการสอน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ.2524

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

3. ครูวิชาการโรงเรียน หมายถึง ครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชาการประจำโรงเรียนที่สังกัดอยู่

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งโรงเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยพิจารณาปรับจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 1 - 120 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 121 - 300 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป

5. ประสบการณ์ในการบริหารงาน หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ

5.1 ประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 7 ปี

5.2 ประสบการณ์ในการบริหาร 7 ปีขึ้นไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process) ที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกในสังคม การศึกษาเรื่องการบริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง มนุษย์ก็มีการสร้างกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ขึ้น โดยมุ่งหวังเพื่อความสงบสุขในสังคมนั้น การบริหารงานจึงได้เติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้มนุษย์ดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างผาสุก (สมพงศ์ เกษมสิน. 2526 : 4)

คำว่า-การบริหาร (Administration) มีนักบริหารอธิบายและให้ความหมายในเรื่องการบริหารแตกต่างกันออกไปมากมาย ดังนี้

การบริหาร หมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้ร่วมมือกันกระทำการรวมกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน (Simon and Others. 1966 : 3) ส่วน ทนัส หันมาคินท์ (2524 : 3) มีความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ดำเนินงานในสถาบันให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

การบริหารจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยปัจจัยทั้งศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงศ์ เกษมสิน. 2526 : 6) การบริหารทุกประเภทมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการบริหารงาน อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ (ภิญโญ สาธร. 2526 : 4) อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยด้านทรัพยากรที่ส่งผลให้การบริหารประสบความสำเร็จ ยังมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นั่นคือ กระบวนการบริหารงาน ตลอดจนความรู้ความสามารถของตัวผู้บริหารเอง (ประชุม รอดประเสริฐ. 2525 : 2)

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และประเทศชาติ (วิจิตร วรุตบางกูร และคนอื่น ๆ. 2523 : 5) แต่ กู๊ด (Good. 1973 : 541) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียน หมายถึง การสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ

การบริหารงานโรงเรียนนั้นเราเพิ่งเล็งถึงการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่งอันมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตัวนักเรียนเป็นหลักสำคัญ และผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการกิจการในโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นที่จะต้องทำการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยแน่ชัด (พนัส หันมาคินทร์. 2524 : 75)

โรงเรียนประถมศึกษาถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญเพราะเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดย่อมขึ้นอยู่กับ การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญและมีบทบาทในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นที่ต้องรับผิดชอบในการพัฒนาประชากรของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งมีประชากรส่วนน้อยที่ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศผ่านการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเดียว ถ้าโรงเรียนประถมศึกษาขาดประสิทธิภาพ ประชากรส่วนใหญ่ของ

ประเทศก็จะพลอยขาดประสิทธิภาพด้วย (ภิญโญ สาร. 2526 : 365)

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด แต่การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องงานบริหารโรงเรียน อันเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบของตน กล่าวคือ นอกจากมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักการบริหารการศึกษาแล้วผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องรู้และเข้าใจถึงภารกิจ หรือขอบข่ายของงานที่ตนรับผิดชอบเพื่อผู้บริหารโรงเรียน สามารถที่จะดำเนินงานตามทิศทางเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย ภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องยึดเป็นแนวปฏิบัติซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางไว้ มี 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 5) คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตามที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น เป็นภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ภารกิจที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารจำเป็นต้องเอาใจใส่และให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ งานวิชาการ ซึ่งกอร์ตัน (Corton. 1983 : 71) ได้กล่าวว่า บทบาทหลักของผู้บริหารโรงเรียนคือ ผู้นำทางวิชาการ ในที่นี้จะกล่าวในรายละเอียดและส่วนที่เกี่ยวข้องเฉพาะงานวิชาการเท่านั้น

การบริหารงานวิชาการ

ภิญโญ สาร (2526 : 234) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และพณีส หันนาสินทร์ (2524 : 75) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานหลักในการบริหารโรงเรียน น่าจะเป็นการสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปด้วยดีเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมิธ และคนอื่น ๆ (Smith and Others. 1969 : 170) ที่ได้จัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรก จากงานอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน 7 ด้าน ดังนี้

1. งานวิชาการ	ร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร	ร้อยละ 20
3. งานกิจการนักเรียน	ร้อยละ 20
4. งานการเงิน	ร้อยละ 5
5. งานอาคารสถานที่	ร้อยละ 5
6. งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ร้อยละ 5
7. งานธุรการอื่น ๆ	ร้อยละ 5

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) ได้สรุปความหมายของคำว่า การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ จะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน เป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ โดยให้ความสำคัญของงานวิชาการเป็นหลัก โดยถือว่าภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นที่จะต้องเอาใจใส่และให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ งานวิชาการ ส่วนงานอื่น ๆ ลดหลั่นตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สมัยศ มีเทศน์ (2523 : 151 - 152) ได้ทำการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน มีความคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาตรงกันคือ มีการปฏิบัติงานด้วยวิชาการมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจำลอง ยาห้องภาค (2524 : 48 - 50) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตามในการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจมากที่สุดในการดำเนินงานนั้น จึงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดัง สนิท เห่งสุสิทธิ์ (2527 : 114) ได้ทำการวิจัยปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ด้านการเรียนการสอน คุรุ ชาติประสบการณ์ และไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ด้านหลักสูตรครูขาดการผลิตเอกสาร ประกอบหลักสูตร การนิเทศและติดตามผล ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ด้านการ ประเมินผล ครูไม่รู้วิธีวิเคราะห์ข้อสอบ

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องรับผิดชอบ และเป็นผู้นำครู ในด้านวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำ และประสานให้ครูทุกคน ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและมอบหมายความรับผิดชอบไปให้ครูทุกคน เพื่อที่จะได้ให้เขามีความรู้สึกว่าทำงานด้วยความเต็มใจ มีใจการบิบบังคับ ทั้งนี้จะต้องตระหนัก อยู่เสมอว่า การบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียนนั้น มีข้เฉพาะแต่เพียงการเรียนการสอน ภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังมีหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการ เรียนรู้และการศึกษาของเด็กให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด ในการส่งเสริมงานวิชาการในโรงเรียน ก็คือครู และผู้บริหารในโรงเรียนนั่นเอง ดังนั้นจึง อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เพราะเป็นงาน ที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรง ซึ่งจะหาแนวทางหรือวิธีการที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติ ทักษะ ตลอดจนค่านิยมและการเป็นพลเมืองดี ส่วนงานอื่น ๆ อันได้แก่ งานบริหาร บุคลากร งานธุรการ ฯลฯ เป็นเพียงงานที่ช่วยสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

หนังสือ ทัศนาคินทร์ (2524 : 62 - 65) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานในหน้าที่และความรับผิดชอบงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดังนี้

1. งานด้านตัวครู ได้แก่ การจัดครูที่จัดทำการสอน จัดครูให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสมแก่ความรู้ ความสามารถ การปกครองครู การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู การพัฒนาตัวครูให้มีความสามารถเชิงวิชาการและวิชาชีพยิ่งขึ้น ตลอดจนการนิเทศการทำงานของครู
2. งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ความถนัดหรือความต้องการ การส่งเสริมนักเรียนในด้านวิชาการ การจัดบริหารห้องสมุด และแหล่งสำหรับบริการด้านวิชาการ การจัดสอนซ่อมเสริม การหาทางช่วยเหลือนักเรียน เรียนซ้ำ การควบคุมเวลามาเรียนของนักเรียน
3. งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การใช้หลักสูตรและการประเมินผลนักเรียน ได้แก่ การจัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าของครู เช่น ตัวหลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน คู่มือครู แบบฝึกหัด แบบเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน จัดตารางสอน การจัดหาวิทยากรท้องถิ่น หรือแหล่งความรู้ท้องถิ่น และการออกใบสำคัญเกี่ยวกับผลการเรียนหรือผลการศึกษา
4. งานด้านการจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริหารด้านนี้แก่ตัวครู เพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาแก่นักเรียน
5. งานด้านเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติ และระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวครู

ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ

สำหรับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการนั้น บุญญ สาธิต (2526 : 326) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ควรที่จะครอบคลุมงานดังต่อไปนี้คือ งานหลักสูตร

ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน ห้องสมุด และการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 36) ที่กล่าวว่า งานวิชาการทั้งระบบของโรงเรียนซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบคือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การบริหารการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน
3. งานกิจกรรมนักเรียน
4. งานสื่อการสอนและห้องสมุด
5. การวัดและประเมินผล

แฟเบอร์ และเชียรร์รอน (Faber and Shearron. 1970 : 212) ได้แบ่งงานบริหารวิชาการออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การจัดอุปกรณ์การสอน
5. การนิเทศการสอน
6. การส่งเสริมครูประจำการ

ปรีชา คัมภีรภรณ์ (2526 : 166) มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ควรประกอบด้วยงานต่อไปนี้คือ งานหลักสูตร งานจัดทำแผนการสอน และกำหนดการสอน งานสอบ งานจัดหาสื่อการสอน การประเมินผลและการนิเทศการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ อารมย์ เพชรขึ้น (2528 : 116) มีความเห็นว่า การบริหารกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียนมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. หลักสูตรและวัสดุประกอบหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา

4. การนิเทศการศึกษา

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

มิญดิน (Minudin. 1987 : 2403) ได้ทำการวิจัย พบว่า บทบาททางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยหน้าที่หลัก 6 ประการ คือ

1. การประเมินผลโครงการของโรงเรียน
2. สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาและประสบการณ์เพิ่มขึ้น
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน
4. ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดของโรงเรียน
5. สอนในบางระดับชั้น
6. รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16 - 17) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

วรวงศา ปันลายนาค (2527 : 141) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาเห็นด้วยกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน 3 ด้าน คือ หลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล การศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว
งานเบื้องต้น เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการ
บริหารงานและยังมีส่วนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่
ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องก็คือ การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่ง ถูกเงิน
แก้วแถมเสือ (2527 : 18) ได้ศึกษาและวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้
เวลาในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ งานธุรการและการเงิน งาน
บุคลากร กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า งานวิชาการ
เป็นงานที่มีความสำคัญสูงสุดในบรรดางานต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความเห็นคล้ายคลึง
และสอดคล้องกัน ที่แตกต่างกันบ้างเฉพาะรายละเอียดเท่านั้น ดังนั้นหน้าที่และภารกิจอันสำคัญ
ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจ หากทางสนับสนุนและส่งเสริมให้งานวิชาการได้
ดำเนินการอย่างจริงจัง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
ใน 4 ด้าน คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

การบริหารหลักสูตร

การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษานั้น การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญ
ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร
ไปใช้ มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของหลักสูตรไว้หลายท่านดังนี้

ทาบว (Taba. 1962 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่พึงประสงค์หมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกมวิชาการ (2525 : 1) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้คือ หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดขึ้นให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีทักษะเกิดความคิดและเจตคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ส่วน สุมิตร คุณากร (2523 : 2 - 3) มีความเห็นว่า ถ้าพิจารณาความหมายของหลักสูตรในระดับชาติ หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และบุญมี เฌรยอค (2529 : 144) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการให้ความรู้และประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้พัฒนาไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ และ ทนัส หัตถาภินทร์ (2524 : 175) ให้ความเห็นสนับสนุนว่า หลักสูตรเป็นข้อกำหนดการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่จุดหมายตามแผนการศึกษาชาติ

หลักสูตรของประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดและจัดทำโดยจัดให้สอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ คล้ายกับโครงการปฏิบัติงานตามแผน (ภิญโญ สาธร. 2526 : 326) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องสนับสนุนส่งเสริมและช่วยเหลือครูของตนให้ปฏิบัติงานการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ก็ควรประชุมปรึกษาหารือครูภายในโรงเรียน หรือภายในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน เพื่อหาทางปฏิบัติที่เหมาะสม

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กมวิชาการ. 2525 : 1) มีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักการของหลักสูตร

1.1 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน จัดการศึกษาเพื่อประโยชน์คนไทยทุกคน

1.2 เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต

1.3 เป็นการศึกษาเพื่อสร้างเอกภาพของชาติ

2. จุดมุ่งหมาย หลักสูตร พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 4 หมวด

2.1 คุณสมบัติที่ควรเน้นหรือคุณลักษณะอันดีงามของคน

2.2 ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตหรือความรู้ความสามารถ

2.3 ชีวิตที่สงบสุขหรือความสุข

2.4 สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติหรือความเป็นพลเมืองดี

3. โครงสร้างและเนื้อหา ได้จัดมวลประสบการณ์เป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย

คณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยวิชาภาษาอังกฤษและวิชาชีพที่

เกี่ยวกับการดำรงชีวิต

เมื่อพิจารณาโครงสร้างประมวลทุกกลุ่มประสบการณ์ จะเป็นการเรียนให้มีประสบการณ์ เพื่อสร้างนิสัย ปลูกฝัง เจตคติที่ดีกับให้มีเครื่องมือที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในชีวิต (กรมวิชาการ. 2525 : 23) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างดี สามารถให้คำแนะนำควบคุมให้ดำเนินการเรียนการสอน ตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง

สังัด อุทรานันท์ (2527 : 260 - 261) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารในการนำ หลักสูตรไปใช้ว่า

1. ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศ ติดตามผล การใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น การจัดอบรม

หรือประชุมสัมมนา

5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครู

ส่วนวิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 184 - 185) ได้ให้แนวคิดที่ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. มีการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. จัดอบรมครูในการใช้หลักสูตร
3. จัดบริการสื่อประกอบหลักสูตรตลอดจนวัสดุต่าง ๆ
4. จัดอาคารสถานที่ โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้

เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร

5. มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน คณะกรรมการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนทราบในเรื่องของจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง กิจกรรมของหลักสูตร

6. จัดให้มีการประเมินและปรับปรุงการใช้หลักสูตร

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่มีบทบาทต่อการนำหลักสูตรไปใช้ จึงมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของหลักสูตร ต้องใช้ทั้งเทคนิคและความสามารถของตัวผู้บริหารเอง เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความใกล้ชิดทั้งครูและนักเรียน ย่อมทราบพื้นฐานความเป็นมาเป็นไปของครูแต่ละคนเป็นอย่างดี และ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524 : 113) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้หลักสูตร ควรมีลักษณะดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร
2. จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร ให้พร้อม และเพียงพอ เช่น แผนการสอน

คู่มือครู หนังสือเรียน

3. จัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี
4. จัดทำแผนการเรียนการสอน ตารางสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
5. จัดเตรียมสถานที่ ในการใช้ประกอบการสอน เช่น ห้องสมุด กีฬา แปลงเกษตร
6. จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน
7. นิเทศ ติดตามผล การใช้หลักสูตร โดยเยี่ยม สังเกตการสอน
8. ประสานงานบุคคลภายนอกและประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับหลักสูตรให้ผู้ปกครอง

นักเรียนเข้าใจ

9. ส่งเสริมความรู้คู่ด้วยวิถีต่าง ๆ เช่น ประชุมแลกเปลี่ยนความคิด ทักษะศึกษา

ส่งครูไปดูงาน

10. สร้างขวัญกำลังใจให้ครูด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี วางคนเสมอต้นเสมอปลาย
11. ส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เช่น

ชุมนุมกีฬา ชุมนุมเกษตร ฯลฯ

เวลส์ (Wells. 1978 : 2333 - A) ศึกษาเรื่องงานความรับผิดชอบที่สำคัญของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษารัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่ควรใช้เวลาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องของหลักสูตรและการสอนให้มากขึ้น แสดงว่าครูใหญ่ยังปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ดีซอเทล (Desautel. 1978 : 42 - A) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้บทบาทในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐคาไลฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่าครูใหญ่มีความเห็นว่า ครูใหญ่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน และควรที่จะได้ปฏิบัติงานในด้านนี้ให้มากกว่าเดิม และยังพบว่า ครูใหญ่ควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุด

ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี ในฐานะที่ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่บริหารหลักสูตร ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง นั่นคือ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ขณะเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน

สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร ศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตร จัดอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูผู้สอน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้หลักสูตรบรรลุตามจุดหมายอีกด้วย

การจัดการเรียนการสอน

การเรียนรู้ของเด็กจะบังเกิดผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญ การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็ก ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงบริบทยาคสความเหมาะสม ฅมอ ภูประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2528 : 152) ให้ทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตร คุณากร (2523 : 137) มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ต้องการ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนร่วมมือกันทำอย่างไรจึงทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความสามารถ จนมีประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่าเพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนจึงถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนหรือกล่าวได้ว่า เป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหมด

กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 126) ได้เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อให้ครูได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละเนื้อหา ควรยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน

2. ผู้สอนควรใช้ชีวิตสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหา ความต้องการตนเองและท้องถิ่น ฝึกให้คิดเป็น แก้ปัญหา และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้สอนควรคำนึงถึงการทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและ ภาคนิปฏิบัติ

4. กำหนดเวลาเรียนแต่ละคาบให้โรงเรียนจัดทำเป็นช่วงสั้นหรือยาวตามความ เหมาะสมกับวัย ลักษณะเนื้อหา กิจกรรมของผู้เรียน

นอกจากนี้ผู้สอนควรมีวิชาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ดีและมีขั้นตอนที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์และรวดเร็วยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 237 - 238) คือ

1. การสอนแบบบรรยาย ควรใช้ให้น้อยที่สุด ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นหลัก
2. การบอกหรือสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามควรทำแต่น้อย ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเองมากที่สุด
3. ส่งเสริม ย้ายให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม
4. ให้นักเรียนเรียนตามความถนัดหรือความสนใจ
5. สาธิตหรือทดลองครูไม่ควรทำเองทุกเรื่อง ควรสนับสนุนให้ได้วางแผน ปฏิบัติกันเอง

6. ครูควรตระหนักเสมอ การเรียนรู้มิได้เกิดในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

7. มีเทคนิคการสอนหลายวิธีที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพ ของนักเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ การปรับปรุงหรือ ดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นต้องศึกษาขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. มีความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี และทราบแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

2. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เตรียมแผนการสอนย่อยและกำหนดการสอน เพื่อวางแผนการสอนให้เหมาะสม และเป็นไปตามอัตราเวลาที่กำหนด
4. จัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน เพื่อนำไปใช้สอนได้ทันที และตรงตามต้องการของครู
5. เตรียมสื่อการสอนที่จำเป็น ตามแผนการสอนระดับบทเรียน เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 10 - 17)

สื่อการสอน

สื่อการสอนเป็นวัสดุอุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอน เพื่อใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ (2521 : 90) จำแนกไว้ดังนี้

1. สิ่งสิ้นเปลืองต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า "วัสดุ" ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ขอล็คแบบเรียน เป็นต้น
2. เครื่องมือที่มีความคงทนถาวร ซึ่งเรียกว่า "อุปกรณ์" ได้แก่ กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้ เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายต่าง ๆ
3. กระบวนการและวิธีการ ซึ่งรวมทั้งวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการที่เป็นอิสระ คือไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดเลย เช่น การฟังวิทยากร การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

สื่อการสอนมีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดดำเนินการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผู้เรียนยังอยู่ในวัยเด็กยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่เขียนตามธรรมชาติเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องใช้สื่อการสอนประกอบในชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน จึงควรวางใช้เวลาส่วนหนึ่งในหน้าที่ผู้นำในการจัดทำสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน

ภายในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร อีริกสัน (Erickson. 1968 : 10 - 12) ได้กล่าวว่า

1. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดหา การจัดการ บำรุงรักษาสื่อ ตลอดจนการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ
 2. เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะที่ผู้บริหารเป็นนักการศึกษา จะต้องพยายามช่วยเหลือครูให้สามารถนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 3. เป็นผู้มีความรู้ในด้านสื่อการสอน สามารถแนะนำ เผยแพร่หรือสร้างสรรค์ สื่อการสอนเพื่อนำมาใช้นในโรงเรียนได้
 4. เป็นช่างเทคนิค ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถพอสมควร เกี่ยวกับวิธีใช้ ประสิทธิภาพของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสื่อการสอนภายในโรงเรียน
- ห้องสมุด

ปรัชญาการศึกษาสมัยปัจจุบันถือว่าห้องสมุดโรงเรียนเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการที่เป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์ และอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา เช่น รูปภาพ แผนที่ เทปบันทึกเสียงต่าง ๆ ห้องสมุดโรงเรียนที่ดีจำเป็นจะต้องจัดตัวเองให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาในโรงเรียน จัดบริการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ จ्ञาคเฉฉฉฉฉ และ เป็นแหล่งที่นักเรียนใช้เป็นแหล่งเสริมความรู้ที่ได้มาจากครู และเป็นสถานที่ที่ครูใช้เป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ของตนให้เจริญงอกงามขึ้น (ทรงศนิยา กัลยาณมิตร. 2524 : 24) วัตถุประสงค์ของการจัดห้องสมุดเพื่อเป็นศูนย์กลางของสิ่งต่อไปนี้

1. เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาความสามารถในการศึกษาจากตำราต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นเคมีเหตุผล
2. เป็นศูนย์กลางการอ่าน เพราะฉะนั้นห้องสมุดจะต้องพร้อมด้วยวัสดุการอ่านที่เลือกสรรแล้ว มีอย่างพร้อมมูล
3. เป็นศูนย์กลางแนะแนวการอ่าน บริการนี้จึงมีความจำเป็นเพราะอาจอาศัยหนังสือช่วยตัดสินใจ หรือให้คำตอบข้อปัญหาที่เขาต้องการทราบ

4. เป็นศูนย์กลางวัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดโรงเรียนมีสิ่งส่งเสริมเฉพาะการเรียน
ของนักเรียนเท่านั้น แต่ส่งเสริมการสอนของครูด้วย ห้องสมุดควรเป็นศูนย์กลางการเตรียม
วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

ด้วยเหตุนี้ ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่องานด้านวิชาการและพัฒนาการทางสติ
ปัญญาของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรถือนโยบายในการจัดตั้งห้องสมุด
โรงเรียน สนับสนุนส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษา
ในโรงเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ห้องสมุดให้ได้ผลอย่างเต็มที่

โอวาร์ด (Ovard. 1966 : 19) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
ที่รัฐโอเรกอน โดยแสดงความคิดเห็นในการใช้เวลากับการบริหารโรงเรียนตามความเป็น
จริง พบว่า งานด้านการสอนเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด แต่ความเป็นจริงนั้นผู้บริหาร
โรงเรียนใช้เวลาเกี่ยวกับการสอนน้อยมาก ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานธุรการมากกว่างานวิชาการ

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรึกษาหารือ
และวางแผนนโยบายร่วมกับครูผู้สอนว่า นโยบายการเรียนการสอนในแต่ละปีแต่ละวิชาจะเน้นหนัก
ไปในรูปใด และมีเป้าหมายของการปรับปรุงการเรียนการสอนเมื่อไรบ้าง แล้วจึงสามารถ
จัดสรรระบบงานได้อย่างเหมาะสม เช่น การจัดครูเข้าสอนได้อย่างเหมาะสม การให้บริการ
ครูในด้านสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมในการจัดการเรียน
การสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศเป็นการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู จุดประสงค์ของการ
นิเทศนั้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของเด็ก และเพื่อลดความสูญเปล่าทางการศึกษา
การนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
ทางด้านวิชาการก็จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกัน เช่น หลักสูตร วิธีสอน
กิจกรรมการสอนและเพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงได้มีการจัดให้มีการนิเทศติดตามผลเพื่อ

ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการใหม่ ๆ นำไปปรับปรุงการเรียน การสอนให้ก้าวหน้าพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่ กูด (Good. 1973 : 539) ได้อธิบายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการที่จะส่งเสริม แนะนำครูและบุคลากรของโรงเรียน ให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอน อันได้แก่ การพัฒนาครู การปรับปรุงวัสดุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และการประเมินผล การเรียน การสอน ส่วน วิลส์ (Wiles. 1967 : 6) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สจัด อุทวานันท์ (2527 : 4) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

การนิเทศการสอนยังเป็นการช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุง กระบวนการเรียน การสอนของครูให้ดีขึ้น นอกเหนือไปจากศึกษานิเทศก์โดยตรงแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะ เป็นผู้ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุด โดยทำงานร่วมกับครูเพื่อช่วยเหลือแนะนำและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ในการนิเทศการศึกษานั้น ผู้นิเทศนอกจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของ การนิเทศเป็นอย่างดีแล้ว จำเป็นจะต้องมีเทคนิคในการนิเทศด้วย ซึ่ง ยุคิน ทิทธิกุล และ ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล (2522 : 7) เสนอการใช้เทคนิคการนิเทศการศึกษาว่า

1. ให้ครูยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกัน โดยใช้เทคนิคของการทำงานร่วมกัน
2. ใช้หลักจิตวิทยาสร้างความเป็นกันเอง
3. ทำตนให้เป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มร่วมงานกับผู้รับการนิเทศ
4. เมื่อจิตใจของครูพร้อมที่จะรับวิธีการใหม่ ๆ จึงใช้เทคนิคเปลี่ยนวิธีเพิ่มทีละ น้อยไม่รวดเร็วจนเกินไป
5. พยายามแสดงแต่น้อย โดยฝึกให้ผู้รับการนิเทศเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้กล้า แสดงวิธีใหม่
6. รู้จักใช้มนุษยสัมพันธ์

7. ตัดสินใจให้แน่นอน
8. รู้จักสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ
9. ไม่ตำหนิผู้รับการนิเทศ ต้องให้กำลังใจเมื่อทำผิดต้องใช้เทคนิคแก้ไข
10. ประเมินว่า สิ่งใดบกพร่องแล้วจึงนิเทศ
11. ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือมีอารมณ์ในการนิเทศ
12. พึงระลึกเสมอว่า สมาชิกทุกคนมีความสามารถ
13. ให้ความสำคัญแก่เขาให้มาก และรู้จักสร้างกำลังใจ

จากวัตถุประสงค์ หลักการและเทคนิคของการนิเทศการศึกษาดังกล่าว จะเห็นว่า การนิเทศการศึกษานั้น เป็นลักษณะของการดำเนินการทางวิชาการ ในอันที่จะพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษภายในโรงเรียนได้ดีที่สุดก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รู้ปัญหา และรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตลอดจนเป็นผู้ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนจึงเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของ ผู้บริหารโรงเรียน อภิรักษ์ ๕ นคร (2527 : 49) มีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานโครงสร้างทางวิชาการ จัดโปรแกรมโรงเรียนทั่ว ๆ ไป และสถานะการเรียนการสอนในห้องเรียน
2. ทำงานร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน โดยการสังเกตการสอน การสาธิต การสอน และการให้คำปรึกษา
3. จัดหาอุปกรณ์การสอนให้พร้อม
4. บำรุงขวัญและกำลังใจของครู

เพื่อให้การดำเนินการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรได้กำหนดแผนการดำเนินงานด้านนี้ให้แน่ชัด โดยปรึกษาร่วมกับคณะครูภายในโรงเรียน เพื่อช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหาร

โรงเรียน ควรวางแผนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 19) โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างชัดเจน
2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
3. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
4. วางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะมีการกำหนดระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจน

กำหนดทางเลือก

5. กำหนดตัวบุคคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศ
6. จัดประชุมครูเพื่อทราบจุดมุ่งหมายและแนวปฏิบัติ ตลอดจนปรับปรุงแผนให้รัดกุมและเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับและคณะครูในโรงเรียน

7. ปฏิบัติการตามแผน
8. ติดตามและประเมินผล

วิจิตร วรุตบางกูร และคนอื่น ๆ (2523 : 41) ได้เสนอแนะถึงวิธีการดำเนินงานที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการสอนดังนี้

1. ประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการช่วยกันพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
2. ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรง
3. จัดการประชุม อบรม สัมมนา งานด้านวิชาการแก่คณะครู
4. จัดทัศนศึกษาหรือดูงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ
5. เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาทำการสาธิตให้คณะครูได้ชม เพื่อจะได้นำมาแบบอย่าง

ไปปรับปรุงการเรียนการสอน

6. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในสิ่งสามารถทำได้ เช่น วิเคราะห์ข้อสอบ
7. เป็นที่เลี้ยงหรือหาที่เลี้ยงให้กับครูใหม่ หรือครูที่มีปัญหาด้านการสอน
8. ส่งเสริมและจัดบรรยายภาคหรือสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสอนอยู่เสมอ

การสอนอยู่เสมอ

9. สอดส่องดูแลเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูโดยทั่วไป

นอกจากนี้ บุญเลิศ แสนศักดิ์ (2525 : 23 - 33) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนร่วมกับคณะครูและเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงต่อคณะกรรมการดำเนินการของโรงเรียน
2. ประสานงานระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาทุกระดับ
3. ช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน การจัดหาอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล
4. จัดอบรมครูภายในโรงเรียน ตามความเหมาะสม
5. วิจัยปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาโอกาสสอนอย่างเหมาะสมในการนิเทศการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น กิตติมา ปรีดีศิลป (2529 : 104) ได้เสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับผู้บริหารโรงเรียน นำที่จะได้ทำการนิเทศสิ่งต่อไปนี้คือ

1. เกี่ยวกับแผนการสอนและปฏิบัติตามแผน
2. เกี่ยวกับการควบคุมนักเรียนและระเบียบวินัยในห้องเรียน
3. เกี่ยวกับวิธีการสอน ใช้เทคนิควิธีใด เหมาะสมหรือไม่ มีการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างไร
4. การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อจูงใจให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เหมาะสมเพียงใด

การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่สำคัญมากในการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้รับการส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนางานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ผู้ที่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้ดีที่สุด ก็คือ

ผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง เพราะเป็นผู้รู้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนและเป็นผู้ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด และการที่ผู้บริหารจะทำหน้าที่นี้เทศการศึกษายานโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจในความหมาย วัตถุประสงค์ หลักการ ตลอดจนเทคนิคของการนิเทศการศึกษาให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง รวมทั้งสามารถวางแผน การปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบอีกด้วย

การวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนความพยายามในการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ชวาล แพรัตกุล (2518 : 140) ได้กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่จะทำให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรม ที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้นก็คือ เอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่า เขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานใด ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้คือ ครูนำผลมาจากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกัน เพื่อนำไปวินิจฉัย ตีราคาคุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบได้หรือสอบตก

ส่วน ทนัส หันนาสินทร์ (2524 : 199 - 200) ได้อธิบายการวัดผลและการประเมินผลว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ จะแสดงผลของการวัดออกมาเป็นตัวเลข เพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด จากที่ได้เรียนไปแล้ว และอาจบอกได้หลังจากการสอบแล้วว่า นักเรียนได้คะแนน (จากการวัด) เท่าไร โดยนำผลที่นักเรียนทำได้กับคำตอบที่ครูเตรียมคะแนนที่เราได้จากการวัดผลนั้น เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี คือ เมื่อเราได้คะแนน

จากการวัดมาแล้ว เรายังบอกไม่ได้ทีเดียวว่า เด็กคนนั้นเก่งหรือไม่เก่ง เราจะต้องใช้ วิจารณ์ผลการวัดต่อไปอีก โดยการเปรียบเทียบกับคนอื่นในห้องเดียวกัน

การวัดผลและประเมินผล เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องทำการวัดและประเมินผลการ เรียนเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ว่าได้ผลแค่ไหน เพียงไร หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไข อย่างไร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องการวัดผลประเมินผลในเรื่อง ของการติดตามดูผลการสอนของครูว่าเป็นอย่างไร ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยดูแล ส่งเสริมให้การวัดผล ประเมินผล เป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้ ดัง ทนัส หันมาสินทร์ (2524 : 200) ได้อธิบายความจำเป็นและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัด ประเมินผลการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียนและผลการสอนของครู
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนขั้นและจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ
4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตรเมื่อจบการศึกษาแล้ว
5. เพื่อสถิติอื่น ๆ ทางการศึกษา

อย่างไรก็ตามการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา จะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลนักเรียนโดยตรง ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียน จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน ตลอดจนแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างละเอียด
2. จัดหาเอกสารหรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้ครูได้ศึกษา
3. จัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนร่วมกันวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียน

4. จัดหาแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับบันทึกผลการวัดและการประเมินผล ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือใช้ เพื่อเตรียมการวัดและประเมินผล

5. ดูแลให้ครูปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ดังนี้

5.1 เกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

5.1.1 ให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะ เบื้องต้นของนักเรียน ก่อนดำเนินการสอน

5.1.2 ดูแลให้ครูตรวจสอบความรู้และพฤติกรรมของนักเรียนตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น

5.1.3 ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจผลงาน

5.1.4 ส่งเสริมให้ครูทำการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนในกรณีที่มีปัญหา และไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนด

5.2 เกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนหรือการสอบปลายปี

5.2.1 วางแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลปลายปีในชั้น ป.2 ป.4 และ ป.6

5.2.2 ออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ กรรมการคุมสอบ กรรมการตรวจข้อสอบ เป็นต้น

5.2.3 ดูแลเรื่องการสร้างข้อสอบ และสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ ข้อสอบ เพื่อปรับปรุงให้ได้ข้อสอบที่ดี

5.2.4 สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ผลการเรียนการสอน เพื่อวางแผน ช่วยเหลือนักเรียนและปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. รายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และรายงานต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ มณี ภักเกษม (2528 : 36) ได้เสนอแนะหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาของนักเรียนดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล เช่น ประเภทของข้อทดสอบ ระยะเวลาในการทดสอบ การเตรียมแบบฟอร์ม รายงานผลการเรียนต่อผู้ปกครอง
2. จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอบ เช่น กระดาษไข หมึกพิมพ์ กระดาษอัดสำเนา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในการนั้น
3. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการออกข้อสอบ
4. จัดตารางสอบ กำหนดครู ผู้ดูแล และเวลาที่ใช้ในการสอบ
5. แนะนำให้ครูทราบถึงระเบียบของผู้สอน และผู้ควบคุมปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
6. เมื่อสอบเสร็จควรประเมินผลการสอบที่ผ่านไป จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อหาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

วิลเลียม (William. 1971 : 3909 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร พบว่า ครูใหญ่ มักมอบหมายความรับผิดชอบการประเมินผลให้หัวหน้าสายวิชาการ ใช้เวลาปรับปรุงการเรียน การสอน การเยี่ยมห้องเรียน การประเมินผล มีจำกัดใช้เวลาน้อย ครูใหญ่ให้คำแนะนำ มากกว่าจัดอบรม ครูและนักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร ครูยอมรับครูใหญ่หน้าที่ในการประเมินครู สังเกตการสอน การใช้แบบทดสอบ และ ประชุมปรึกษาหารือกัน

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการวัดผลประเมินผล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะทราบถึงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ยังส่ง ผลไปยังตัวนักเรียนเป็นสำคัญ

โดยสรุป ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารโรงเรียน เพราะ เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการบริหารงานในขอบข่าย ภารกิจ ของโรงเรียนทั้ง 6 งานซึ่งในงานวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็น

หัวใจในการบริหารงานโรงเรียน และจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบุคลิกลักษณะดี มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังมียังมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ผู้บริหารทุกคนได้รับการแต่งตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งตามระบบจำแนกตำแหน่ง (Position Classification) โดยยึดหลักความรู้ความสามารถของผู้บริหารที่แต่งตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่ง ฉะนั้นจะเห็นว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพน้อย จำเป็นต้องรับผิดชอบงานที่มีคุณภาพและปริมาณเท่าเทียมกับผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมาก และจากผลการวิจัยของ จำลอง ยาห้องกาศ (2524 : 114) ได้ศึกษาการบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูใหญ่ที่มีประสิทธิภาพด้านการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารวิชาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวงศา ปันฉายนาค (2527 : 180) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการบริหารงานโรงเรียนทั้งประสิทธิภาพ และขนาดของโรงเรียนจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้วิจัยจะนำมาพิจารณาเพื่อตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทางการบริหารต่างกัน มีทัศนะในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีทัศนะในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 600 คน และครูวิชาการโรงเรียน ได้แก่ ครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าสายวิชาการประจำโรงเรียนจำนวน 600 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 468 คน โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนตารางของ เกรจี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) วิธีการสุ่มตัวอย่างกระทำดังนี้

สุ่มผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนได้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 27 คน ขนาดกลาง 119 คน และขนาดเล็ก 88 คน รวม 234 คน

ในโรงเรียนที่สุ่มผู้บริหารโรงเรียนจะได้ครูวิชาการโรงเรียนจำนวน 234 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ที่	อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่	
			ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
1	เมืองเพชรบูรณ์	91	21	8	51	22	19	6
2	หล่มสัก	97	31	12	52	22	14	5
3	หล่มเก่า	50	18	8	29	12	3	1
4	หนองไผ่	67	21	9	34	14	12	4
5	วิเชียรบุรี	87	43	16	34	14	10	3
6	ศรีเทพ	45	15	7	22	9	8	2
7	ชนแดน	63	35	14	24	10	4	1
8	บึงสามพัน	52	27	10	19	8	6	2
9	วังโป่ง	22	4	1	13	5	5	1
10	เขาค้อ	12	4	1	4	1	4	1
11	น้ำหนาว	14	6	2	6	2	2	1
	รวม	600	225	88	288	119	87	27

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน และจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 96 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัย และคำร่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยความรู้จากเอกสารทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ และคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมปริมาณเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จพร้อมกับนิยามปฏิบัติการตัวแปรไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาพิจารณา เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นตรงกัน 3 ใน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

3.1 นายเดิม แยมเสมอ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

3.2 นายทำนอง พรหมมูล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

3.3 นายสนั่น มีขันธ์มาก ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

3.4 นายเกตุ สิงห์เวียง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

3.5 นางสาวเตือนใจ เมฆประยูร ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นแล้วซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่าใช้ได้ จำนวน 96 ข้อ ไปปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

5. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Tryout) ใช้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูวิชาการโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนแดน และสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จำนวน 139 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธีแจกแจงแบบที (t - distribution) โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามแต่ละข้อมีค่า t สูงกว่า 1.75 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.978

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการอำนวยความสะดวก การเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัย นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และหนังสือขอความร่วมมือของผู้วิจัยเอง ขอความอนุเคราะห์หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ขอความร่วมมือให้ผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียนตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งคืน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ แต่ละแห่งด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา 468 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
ได้ฉบับสมบูรณ์ครบ 468 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ
ดังนี้

มากที่สุด	มีระดับคะแนน	5
มาก	มีระดับคะแนน	4
ปานกลาง	มีระดับคะแนน	3
น้อย	มีระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีระดับคะแนน	1

3. แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบในตอนที่ 1 เพื่อแสดงผล
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ (Mean) แล้วหาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน
โดยใช้หลักเกณฑ์วัดค่าความคิดเห็น ซึ่งปรับปรุงจากแนวคิดของ ประพัฒน์ จำปาไทย
(2530 : 29 - 30) เป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49	การปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 5.00	การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
ที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน โดยใช้สถิติค่าที (t - test)
3. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่
ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ

ทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Method)

4. การเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ใช้สถิติค่าที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ลัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 227 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นข้อของแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

S^2_H แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

S^2_L แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S^2_i$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S^2_t แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5. การทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 3 ใช้ t - test แบบค่าความแปรปรวนของประชากรทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 85)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน การแจกแจงของ t

S^2_1 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S^2_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

Degree of freedom คำนวณได้จาก

$$df = \frac{\left[\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S^2_1}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S^2_2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

6. การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
(One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 76)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F - distribution
 MS_B แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

ถ้าค่าสถิติมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้
วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Method (Winer. 1971 : 185) ใช้สูตร

$$q = \frac{T_{\text{largest}} - T_{\text{smallest}}}{MS_{\text{error}}/\tilde{n}}$$

- เมื่อ
- T_{largest} แทน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด
 - T_{smallest} แทน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
 - MS_{error} แทน ค่าเฉลี่ยที่คลาดเคลื่อน
 - $\tilde{n}$ แทน ตัวกลางฮาร์โมนิกของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
ในแต่ละกลุ่ม
 - q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ในการเสนอผลการวิเคราะห์ แล้วแปลความหมาย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนผู้บริหารและครูวิชาการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- X แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
- X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- S^2 แทน ค่าความแปรปรวน (Variance)
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
- SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
- df แทน ระดับความเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา และครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
เพชรบูรณ์ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

- 1.1 การบริหารหลักสูตร
- 1.2 การจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การนิเทศการเรียนการสอน
- 1.4 การวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน โดยจำแนกตามตัวแปร ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ขนาดของโรงเรียนและ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

2.1 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสิทธิภาพในการบริหารงาน เป็น 2 ระดับ มีประสิทธิภาพ บริหารงานต่ำกว่า 7 ปี และ 7 ปีขึ้นไป

2.2 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนมี 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่

2.3 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็น รายข้อ และรายค่าน รายละเอียดดังตารางที่ 2 - 6

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็น
รายด้าน

ที่	การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหารและครูวิชาการ		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	การบริหารหลักสูตร	3.6612	.4921	มาก
2	การจัดการเรียนการสอน	3.8914	.4619	มาก
3	การนิเทศการเรียนการสอน	3.6465	.5587	มาก
4	การวัดและประเมินผล	4.0223	.4637	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.8053	.4474	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการกระจายของคะแนน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ด้านการนิเทศการเรียนการสอนแตกต่างกันมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์
จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรจนสามารถนำไปถ่ายทอดให้ครูได้	3.833	.653	มาก
2	มีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนจัดหลักสูตร	3.231	.857	ปานกลาง
3	มีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.712	.825	มาก
4	จัดทำแผนการปฏิบัติงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ตลอดปี	4.126	.786	มาก
5	จัดอบรมครูในการใช้หลักสูตรตามโอกาส	3.654	.853	มาก
6	จัดหาเอกสารการใช้หลักสูตรไว้ให้ครูใช้อย่างพอเพียง	4.079	.735	มาก
7	ให้โอกาสแก่บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานวิชาการ	4.199	.690	มาก
8	ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอนย่อยตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.128	.778	มาก
9	จัดหลักสูตรได้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น	3.669	.731	มาก
10	จัดหลักสูตรได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ	4.036	.658	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
11	แนะนำให้ครูได้ใช้คู่มือครูในการใช้ประกอบการสอน	4.417	.631	มาก
12	ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาที่ครูไม่เข้าใจในประมวลการสอน	3.861	.720	มาก
13	จัดแผนการเรียนให้นักเรียนเรียนตามความถนัดและความ สามารถ	3.400	.876	ปานกลาง
14	มีการจัดแผนการสอนร่วมกันในระหว่างกลุ่มโรงเรียน	3.489	1.013	ปานกลาง
15	จัดอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร	3.910	.804	มาก
16	จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรของโรงเรียน	3.577	.859	มาก
17	นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	3.741	.740	มาก
18	ส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักสูตร	3.436	.798	ปานกลาง
19	ส่งครูไปดูงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร	3.118	.951	ปานกลาง
20	จัดตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม เสริมหลักสูตร	2.801	.935	ปานกลาง
21	สนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการสอนของตนเอง	3.791	.837	มาก
22	สนับสนุนให้ครูทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ของโรงเรียน	3.165	.935	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารหลักสูตร	ผู้บริหารและครูวิชาการ - N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
23	จัดให้คณะครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร	3.720	.834	มาก
24	เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำการจัดหลักสูตรของโรงเรียน	2.703	.904	ปานกลาง
25	ประเมินผลการจัดหลักสูตรของโรงเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา	3.735	.870	มาก
รวมเฉลี่ย		3.6612	.4921	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อยกเว้นเรื่องต่อไปไม่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนจัดหลักสูตร (ข้อ 2) การจัดแผนการเรียนให้นักเรียนเรียนตามความถนัด (ข้อ 13) มีการจัดแผนการสอนร่วมกันระหว่างกลุ่มโรงเรียน (ข้อ 14) นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร (ข้อ 18) ส่งครูไปดูงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร (ข้อ 19) จัดตั้งชุมชนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ข้อ 20) สนับสนุนให้ครูทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียน (ข้อ 22) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำการจัดหลักสูตรของโรงเรียน (ข้อ 24)

ด้านการกระจายของคะแนน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องมีการจัดแผนการสอนร่วมกันในระหว่างกลุ่มโรงเรียน (ข้อ 14) ส่งครูไปดูงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร (ข้อ 19) แตกต่างกันอย่างมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการแนะนำให้ครูได้ใช้คู่มือครูในการใช้ประกอบการสอน (ข้อ 11) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นใกล้เคียงกันมากที่สุด

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์
จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
26	ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน	4.032	.826	มาก
27	พิจารณาครูเข้าสอนตามความถนัดและความสามารถ	4.303	.721	มาก
28	จัดให้ครูมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน	4.051	.718	มาก
29	ส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน	4.109	.771	มาก
30	จัดศูนย์ตารางสอนของโรงเรียนให้สามารถตรวจสอบควบคุมการสอนของครูได้	3.714	1.003	มาก
31	จัดชั่วโมงสอนของครูได้อย่างเหมาะสม	4.024	.741	มาก
32	ส่งเสริมให้ครูทำบันทึกการสอนก่อนทำการสอน	4.530	.625	มาก
33	ส่งเสริมให้ครูนำเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติการสอน	4.278	.695	มาก
34	สนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอน	4.346	.610	มาก
35	ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม	4.188	.698	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
36	ติดต่อประสานกับแหล่งวิชาการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.470	.789	ปานกลาง
37	เชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการเรียนการสอนแก่นักเรียนตามความจำเป็น	2.654	.817	ปานกลาง
38	สนับสนุนให้คณะกรรมการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพแก่นักเรียน	3.551	.812	มาก
39	ให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาแบบเรียนเพื่อนำมาประกอบการสอน	3.406	.972	ปานกลาง
40	ส่งเสริมการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อเสริมการเรียนการสอนแก่นักเรียน	2.964	.931	ปานกลาง
41	ให้ความร่วมมือกับคณะครูในการพัฒนาการเรียนการสอน	4.186	.636	มาก
42	จัดให้มีการสำรวจสื่อการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน	3.776	.822	มาก
43	จัดหาอุปกรณ์บางอย่างตามความต้องการของคณะครูเพื่อประกอบการสอน	3.897	.713	มาก
44	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน	4.053	.695	มาก
45	ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.239	.647	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
46	ให้มีการจัดเก็บบำรุงรักษาสื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.002	.724	มาก
47	ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุด	3.697	.980	มาก
48	ส่งเสริมให้ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียน	4.141	.747	มาก
49	จัดบริหารแนะนำให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด	3.998	.736	มาก
50	จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียนให้เพียงพอในการให้บริการนักเรียน	3.675	.816	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.8914	.4619	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น เรื่องติดต่อประสานงานกับแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน (ข้อ 36) เชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการเรียนการสอนแก่ักเรียนตามความจำเป็น (ข้อ 37) ให้ครูมีส่วนร่วมในการ

พิจารณาแบบเรียนเพื่อนำมาประกอบการสอน (ข้อ 39) ส่งเสริมการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอนแก่นักเรียน (ข้อ 40) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการกระจายของคะแนน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน ในเรื่องจัดศูนย์ตำราสอนของโรงเรียนให้สามารถตรวจสอบควบคุมการสอนของครูได้ (ข้อ 30) ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุด (ข้อ 47) แตกต่างกันอย่างที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการสนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอน (ข้อ 34) มีความเห็นใกล้เคียงกันมากที่สุด

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน
 จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	การนิเทศการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
51	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศ	3.923	.694	มาก
52	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการเรียนการสอน อย่างชัดเจน	3.855	.708	มาก
53	เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการนิเทศ การเรียนการสอน	3.861	.766	มาก
54	จัดประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติ ในการนิเทศการเรียนการสอน	3.981	.736	มาก
55	วางแผนการนิเทศการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน	3.778	.811	มาก
56	ใช้เทคนิคในการนิเทศอย่างเหมาะสม	3.620	.723	มาก
57	เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาของครูอย่างสม่ำเสมอ	3.726	.813	มาก
58	ให้คำแนะนำเมื่อพบปัญหาจากการเยี่ยมชั้นเรียน	3.865	.769	มาก
59	ประสานงานกับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียน การสอน	3.487	.764	ปานกลาง
60	ใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการเรียนการสอน	3.684	.679	มาก
61	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูภายในโรงเรียนนิเทศกันเอง	3.551	.953	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การนิเทศการเรียนการสอน	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
62	สนับสนุนให้ครูได้สังเกตการสอนของเพื่อนครูโรงเรียนเดียวกัน	3.391	.887	ปานกลาง
63	นิเทศการเรียนการสอนตามแนวทางที่ สปจ. หรือ สปอ. กำหนดให้ปฏิบัติ	3.995	.755	มาก
64	กำกับ ดูแล นิเทศครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.690	.777	มาก
65	จัดให้มีการสังเกตการสอนในวิชาที่มีปัญหาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	2.861	.925	ปานกลาง
66	สร้างเครื่องมือในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	3.280	.864	ปานกลาง
67	สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอด ให้ครูในโรงเรียน	3.947	.779	มาก
68	จัดให้มีการเยี่ยมชมสถานศึกษาดีเด่น	3.167	1.011	ปานกลาง
69	จัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ครูได้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้	3.124	.969	ปานกลาง
70	ส่งเสริมให้ครูเฝ้าหาความรู้โดยการศึกษาต่อเนื่องพัฒนาตนเอง	4.006	.784	มาก
71	จัดประชุมแจ้งผลการนิเทศการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะ หลังจากนิเทศ	3.541	.831	มาก
72	ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของครู	3.929	.744	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.6465	.5587	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่องประสานงานกับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน (ข้อ 61) สนับสนุนให้ครูได้สังเกตการสอนของเพื่อนครูโรงเรียนเดียวกัน (ข้อ 62) จัดให้มีการสาธิตการสอนในวิชาที่มีปัญหาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ (ข้อ 65) สร้างเครื่องมือในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (ข้อ 66) จัดให้มีการเยี่ยมเยียนดูการสอนสถานศึกษาดีเด่น (ข้อ 68) จัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ครูได้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (ข้อ 69) ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการกระจายของคะแนน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเรื่องจัดให้มีการเยี่ยมเยียนดูการสอนสถานศึกษาดีเด่น (ข้อ 68) จัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ครูได้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (ข้อ 69) แตกต่างกันมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการเรียนการสอน (ข้อ 60) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นใกล้เคียงกันมากที่สุด

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล

ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อที่	การวัดผลและประเมินผล	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		X	S	แปลความ
73	ประชุมซักซ้อมความเข้าใจ เพื่อกำหนดแนวทางประเมินผล ผลการเรียน	3.908	.691	มาก
74	กำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นแนวทางเดียวกันทั้งโรงเรียน	4.058	.647	มาก
75	ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ การวัดผลและประเมินผล	3.484	.795	ปานกลาง
76	จัดอบรมแนะนำครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลทุกปี การศึกษา	3.432	.876	ปานกลาง
77	ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนสร้างเครื่องมือในการวัด และ ประเมินผล	3.893	.809	มาก
78	จัดเก็บเครื่องมือในการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	3.850	.725	มาก
79	กำกับ ดูแลการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521	4.156	.673	มาก
80	จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมินผล	4.113	.750	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การวัดผลและประเมินผล	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	ระดับ
81	ให้คำแนะนำคณะครูถึงเทคนิคการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน	3.821	.709	มาก
82	ขอความร่วมมือผู้ปกครองกวดขันนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน	3.962	.679	มาก
83	กำชับให้คณะครูจัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนเพื่อรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครอง	4.500	.656	มาก
84	จัดหาอุปกรณ์เพื่อจัดทำเครื่องมือประเมินผลการเรียน	3.998	.675	มาก
85	กำชับให้ครูตรวจผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.323	.661	มาก
86	จัดหาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลนักเรียนเพื่อให้คณะครูได้ศึกษา	3.925	.738	มาก
87	ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐาน	3.462	.856	ปานกลาง
88	ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล	4.006	.773	มาก
89	สนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินหลังเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการสอน	4.060	.717	มาก
90	จัดหาแบบนิมิตต่าง ๆ เพื่อให้ครูบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล	4.060	.738	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การวัดผลและประเมินผล	ผู้บริหารและครูวิชาการ N = 468		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
91	ให้คณะกรรมการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นก่อนดำเนินการสอน	3.994	.759	มาก
92	ดูแลให้ครูตรวจสอบความรู้และพฤติกรรมของนักเรียนตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น	4.203	.654	มาก
93	สนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียน	4.053	.680	มาก
94	ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่างในการวัดผล และประเมินผล	4.120	.653	มาก
95	ดูแลให้ครูวัดผลและประเมินผล ได้ตรงตามกำหนดเวลา	4.222	.659	มาก
96	กำกับให้ครูจัดทำหลักฐานการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน	4.442	.644	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.0223	.4637	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นในเรื่องส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล (ข้อ 75) จัดอบรมแนะนำครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลทุกปีการศึกษา (ข้อ 76) ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐาน (ข้อ 87) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการกระจายของคะแนน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเรื่องจัดอบรมแนะนำครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลทุกปีการศึกษา (ข้อ 76) แตกต่างกันมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการกำชับให้ครูจัดทำหลักฐาน การวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน (ข้อ 96) มีความคิดเห็นใกล้เคียงกันมากที่สุด

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนก ตามตัวแปร ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน รายละเอียด ดังตารางที่ 7 - 16

ตาราง 7 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะ ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ที่	การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 7 ปี (N = 98)		7 ปีขึ้นไป (N = 136)		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	การบริหารหลักสูตร	3.6424	.470	3.6725	.532	0.47
2	การจัดการเรียนการสอน	3.9073	.446	3.9276	.463	0.33
3	การนิเทศการเรียนการสอน	3.6512	.523	3.7647	.507	1.66
4	การวัดและประเมินผล	4.0258	.441	4.0815	.495	0.94
	รวมเฉลี่ย	3.8062	.422	3.8618	.456	0.96

$$t (.05, \infty) = 1.96$$

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานสูงกว่า 7 ปีขึ้นไป มีความเห็นในเรื่องการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 7 ปี ทั้ง 4 ด้าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

พฤติกรรมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.5432	.2671	1.1036
	ภายในกลุ่ม	465	112.5419	.2420	
การจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.8381	.4191	1.9726
	ภายในกลุ่ม	465	98.7894	.2125	
การนิเทศการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.4124	.7062	2.2749
	ภายในกลุ่ม	465	114.3457	.3104	
การวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.5952	.2976	1.3862
	ภายในกลุ่ม	465	99.8396	.2147	
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	.8083	.4041	2.0281
	ภายในกลุ่ม	465	92.6634	.1993	

$$F(2, 465) = 3.02$$

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาด
ต่างกัน

พฤติกรรมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5186	.7593	3.0181
	ภายในกลุ่ม	231	58.1142	.2516	
การจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.7018	.8509	4.0708*
	ภายในกลุ่ม	231	48.2837	.2090	
การนิเทศการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.3996	1.1998	4.6527*
	ภายในกลุ่ม	231	59.5683	.2579	
การวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.6716	.8358	3.8308*
	ภายในกลุ่ม	231	50.3994	.2182	
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.7600	.8800	4.6476*
	ภายในกลุ่ม	231	43.7381	.1893	

$$F(2, 231) = 3.04$$

$$* P < .05$$

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่
ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงาน
วิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารงานวิชาการด้านการบริหาร

หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า มีการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัย จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของ นิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method) ดังแสดงในตาราง 10 - 13

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.83	3.93	4.11
เล็ก	3.83	—	0.10	0.28*
กลาง	3.93		—	0.18
ใหญ่	4.11			—

* $P < .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.61	3.74	3.94
เล็ก	3.61	—	0.13	0.33*
กลาง	3.74		—	0.20
ใหญ่	3.94			—

* $P < .05$

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการด้านการการวัดผลและ
ประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.95	4.10	4.18
เล็ก	3.95	—	0.15*	0.23*
กลาง	4.10		—	0.20
ใหญ่	4.18			—

* $P < .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวัดผลและประเมินผลมากกว่าจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
โรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนใหญ่มีการบริหารงานวิชาการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างจากผู้บริหาร
โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.61	3.74	3.94
เล็ก	3.74	-	0.12*	0.27*
กลาง	3.86		-	0.15
ใหญ่	4.01			-

* $P < .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน
ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มากกว่าจากผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง
4 ด้าน ไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มี
ขนาดต่างกัน

ผลกิจกรรมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.3363	.1682	.7315
	ภายในกลุ่ม	231	53.1068	.2299	
การจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.4455	.2227	1.0536
	ภายในกลุ่ม	231	48.8355	.2114	
การนิเทศการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.5877	.2938	.8394
	ภายในกลุ่ม	231	80.8628	.3501	
การวัดผลและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.1603	.0801	.3886
	ภายในกลุ่ม	231	47.6277	.2062	
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	.3234	.1617	.7925
	ภายในกลุ่ม	231	47.1338	.2040	

$$F(2, 231) = 3.04$$

จากตารางที่ 14 แสดงว่าครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารงาน
วิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียน
การสอน การวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ที่	การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร $N_1 = 234$		ครูวิชาการ $N_2 = 234$		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	การบริหารหลักสูตร	3.6605	.506	3.6619	.479	.03
2	การจัดการเรียนการสอน	3.9191	.463	3.8636	.460	1.30
3	การนิเทศการเรียนการสอน	3.7172	.516	3.5758	.591	2.76*
4	การวัดและประเมินผล	4.0573	.473	3.9872	.453	1.64
	รวมเฉลี่ย	3.8385	.442	3.7721	.451	1.61

$$t(.05, \infty) = 1.96 \quad * P < .05$$

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 11 อำเภอ 600 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 600 คน ครูวิชาการโรงเรียน 600 คน รวม 1200 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 27 คน ขนาดกลาง 119 คน และขนาดเล็ก 88 คน รวม 234 คน ในโรงเรียนที่สุ่มผู้บริหาร จะได้ครูวิชาการโรงเรียนเดียวกับผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 234 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ งานบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 96 ข้อ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.978

สรุปผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีการบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผลระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ มีการบริหารงานในระดับมากเกือบทุกข้อ โดยเฉพาะเรื่องการแนะนำครูให้ใช้คู่มือครูในการประกอบการสอนและการให้โอกาสแก่บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงาน วิชาการมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนเรื่องการเชิญทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำการจัดหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดตั้งชุมชนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการปฏิบัติในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกเป็นรายข้อ

เช่น ส่งเสริมให้ครูทำบันทึกการสอนก่อนทำการสอน พิจารณาจัดครูเข้าสอนตามความถนัดและความสามารถ สนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนซึ่งมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนเรื่องการเชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการเรียนการสอนและส่งเสริมการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนแก่นักเรียน มีการปฏิบัติระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ มีการบริหารงานในระดับมากเกือบทุกข้อ เช่น ส่งเสริมให้ครูเฝ้าความรู้โดยการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเองจัดประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัตินิเทศการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนการจัดให้มีการสาธิตการสอนในวิชาที่มีปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญ จัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ครูได้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้มีการปฏิบัติระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกเป็นรายข้อ มีการบริหารงานในระดับมากเกือบทุกข้อ เช่น กำชับให้ครูจัดทำสมุดรายงานประจำตัวเพื่อรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน กำชับให้ครูจัดทำหลักฐานการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐานมีการปฏิบัติระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่ำกว่า 7 ปี และ 7 ปีขึ้นไป พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาด ต่างกัน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษามีการบริหารงานวิชาการ แยกเป็นรายด้านและรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นว่า มีการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนการนิเทศการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

3.2 ครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ แยกเป็นรายด้าน และรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ , การเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานแตกต่างกัน ส่วนการ บริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล มีการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการ ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติงานในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบและให้ความสำคัญของงานเป็นหลัก โดยถือว่าภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเอาใจใส่และ

ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คืองานวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2529 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจำลอง ยาห้องภาส (2524 : 48 - 50) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากซึ่งจะกล่าวในแต่ละด้านดังนี้

1.1 การบริหารหลักสูตร จากการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนด้านการบริหารหลักสูตร มีระดับการปฏิบัติมากเกือบทุกข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแนะนำให้ครูได้ใช้คู่มือครูในการประกอบการสอน การให้โอกาสแก่บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานวิชาการจัดทำแผนการปฏิบัติงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ตลอดปี และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอนย่อย ซึ่งผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่ปรึกษาต่อการนำหลักสูตรไปใช้จึงมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของหลักสูตร ต้องใช้เทคนิคและความสามารถของตัวผู้บริหารเอง เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความใกล้ชิดทั้งครูและนักเรียน ย่อมทราบพื้นฐานของความเป็นไปของครูแต่ละคนเป็นอย่างดี จึงเป็นประโยชน์กับผู้บริหารโรงเรียนที่จะวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้คำแนะนำการจัดหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดตั้งชุมชนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ในการศึกษา ซึ่งสาเหตุอาจมาจากผู้บริหารส่วนมากรับราชการมานานไม่ค่อยได้ศึกษาเรื่องหลักสูตร หลักวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ แต่มักจะสนใจบริหารงานทั่วไป งานการเงิน และระเบียบต่าง ๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ งานเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนจึงมักปล่อยให้ครูผู้สอนดำเนินการเอง ไม่ค่อยมีการแนะนำชี้แจงหรือนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน (รุ่ง แก้วแดง . 2526 : 111 - 124) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรที่จะสนใจและให้การสนับสนุน ซึ่ง วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524 : 113) ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการใช้หลักสูตร โดยการประสานงานบุคคลภายนอก ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุน

ใหม่กิจกรรมเสริมหลักสูตรการตั้งชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมเกษตร ชุมนุมกีฬา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติมาก เรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูจัดทำบันทึกการสอนก่อนทำการสอน ทำให้ครูได้มีโอกาสเตรียมการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู เนื่องจากการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีการวางแผน มีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนก็เช่นกับต้องเตรียมแผนการสอนย่อย กำหนดการสอน บันทึกการสอนเพื่อการวางแผนการสอนให้เหมาะสม และเป็นไปตามอัตราเวลาที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 10 - 11) นอกจากนี้การศึกษายังชี้ให้เห็นว่าการเชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการเรียนการสอนแก่นักเรียนตามความจำเป็นและส่งเสริมการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนแก่นักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ๆ เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กจะบังเกิดผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็ก ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ฉะนั้นการเปลี่ยนบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน บางครั้งก็มีประโยชน์สำหรับเด็กโดยตรง เช่น การเชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการสอนในวิชาที่ครูไม่ถนัด หรือมีการจัดทัศนศึกษาให้เด็กได้เห็นของจริงแทนรูปภาพ หรือสิ่งจำลอง ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนอีกด้วย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525 : 237 - 238) ได้ให้การสนับสนุนว่าผู้สอนควรมีการจัดกระบวนการเรียนการสอน มีขั้นตอนที่เหมาะสม มีเทคนิคการสอนหลายวิธี ที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องปรึกษาหารือและวางแผนนโยบายร่วมกับครูผู้สอน นโยบายการเรียนการสอนแต่ละปี ควรปรับปรุงการ

เรียนการสอนในส่วนใด จัดครูเข้าสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสม การจัดบริการด้านสื่อการสอน ห้องสมุด ตลอดจน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมในการจัดการเรียน การสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

1.3 การนิเทศการเรียนการสอน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการนิเทศการเรียนการสอนมีการปฏิบัติ ระดับมาก ในเรื่องส่งเสริมให้ครูเฝ้าหาความรู้โดยการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเอง จัดประชุม ครูเพื่อหารวบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการเรียนการสอน ตรวจ และติดตามการปฏิบัติงานของครูครูที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า หลักการและเทคนิคการนิเทศเป็น ลักษณะของการดำเนินการทางวิชาการ ในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงกระบวนการสอนของครูให้ เติบโตขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ การเรียนการสอนในโรงเรียนได้ดีที่สุดคือผู้บริหารโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร วรุตบางกูร และคนอื่น ๆ (2523 : 41) ได้เสนอแนะถึงวิธีการดำเนินงานที่ผู้บริหารโรงเรียน ควรปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศ คือจัดประชุมอบรม สัมมนา คู่มือ เพื่อเพิ่มทุนประสิทธิภาพการ ทำงานของครู ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนสอดส่อง ดูแลเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูโดยทั่วไปผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญยิ่งบุคคล หนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาความสามารถของครูให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียนในการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับ การเรียนการสอน นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า การจัดให้มีการสวดิการสอน ในวิชาที่มีปัญหา จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีระดับการปฏิบัติดีกว่าข้ออื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก โรงเรียนยังไม่มีผู้นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วยประโยชน์ เช่น ไม่มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยัง ขาดงบประมาณ เพื่อใช้เป็นค่าบรรยายหรือค่ารถให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออาจจะอยู่ไกล หา วิทยากรที่มีความสามารถไม่ได้ (ประจวบ ต่อตระกูล. 2518 : 40) อย่างไรก็ตามผู้บริหาร โรงเรียนควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องดังกล่าว ซึ่งวิจิตร วรุตบางกูร และคณะ

(2523 : 41) ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียน ควรมี การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาทำการสาธิตให้คณะครูได้ชม เพื่อจะได้นำแบบอย่างไปปรับปรุง การเรียนการสอน

อย่างไรก็ตาม การนิเทศการเรียนการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะนำปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น นอกเหนือไปจากศึกษานิเทศก์แล้ว ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุด โดยทำงานร่วมกับเพื่อนครูเพื่อช่วยเหลือแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.4 การวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาวิจัยพบว่าการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติ ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรพุทธศักราช 2503 เป็นหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ระเบียบวิธีการวัดผลและประเมินผลจึงเปลี่ยนไป มีการวัดผลตาม จุดประสงค์ต่าง ๆ ในแต่ละวิชาตามกลุ่มประสบการณ์ มีการตัดสินผลการเรียนเป็นระดับ (กมลวิชาการ. 2525 : 98) นอกจากนี้ในการศึกษาวิจัยพบว่า ให้ครูจัดทำสมุดรายงาน ประจำตัวนักเรียน เพื่อรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน กำชับให้ครูตรวจ ผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ กำชับให้ครูได้วัดผลและประเมินผล พร้อมจัดทำหลักฐาน การวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามเวลามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระบบการสอนในหลักสูตรพุทธศักราช 2521มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นและส่งเสริม ครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น การเตรียมการสอน การวัดผลและประเมินผล (สงัด อุทราพันธ์. 2527 : 260 - 261) ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและ สนับสนุนครูในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับมติ ภาควิชา (2528 : 36) ได้เสนอหน้าที่ ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการวัดผล เช่น ประเภทของข้อสอบ ระยะเวลาในการสอบ การจัดทำหลักฐาน การวัดผล ตลอดจนรายงานผลการเรียนต่อผู้ปกครองนักเรียน ส่วนการศึกษาวิจัยในเรื่องอื่น พบว่า ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผล เพื่อปรับปรุงเครื่องมือเพื่อ

ให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผลและประเมินผล จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวัดผลและประเมินผลโดยเฉพาะ และโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรในด้านนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับครูในการสร้างข้อสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบ (วรสุตา บุญยไวโรจน์. 2526 : 260) อย่างไรก็ตามผู้บริหารโรงเรียนควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน เช่นการส่งครูไปอบรมสัมมนา เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมสัมมนามาจัดทำ การวิเคราะห์ข้อทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อทดสอบที่มีมาตรฐาน

2. จากการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหาร ต่ำกว่า 7 ปี และ 7 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกันซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) ได้มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกระดับ จะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน โดยถือว่าภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเอาใจใส่และให้ความสำคัญเป็นพิเศษคืองานวิชาการ และได้จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนในงานการบริหารงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ อาทิการวัดผลและประเมินผล หลักสูตร 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) การนิเทศการเรียนการสอนในเรื่องเทคนิคการนิเทศภายใน ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตลอดจนการอบรมในสถาบันพัฒนาผู้บริหารวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้บริหารที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนใหม่จะต้องผ่านหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารดังกล่าว ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์บริหารต่ำกว่า 7 ปี จึงได้รับการพัฒนาความสามารถในการบริหารและการปฏิบัติงานทางวิชาการของโรงเรียนให้ก้าวหน้าตามที่ควร จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียน

ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของจำลอง ยาห้องภาส (2524 : 114) ซึ่งพบว่า ครูใหญ่ที่มีสถานภาพต่างกับด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่มีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามที่เป็นอยู่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 17) ได้กำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาได้จัดให้มีโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาหลายโครงการ อาทิ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพครูผู้สอน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียน ลักษณะของโครงการต่าง ๆ มีการฝึกอบรมประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งมีการติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีการตื่นตัว กระตือรือร้นในการทำงาน นอกจากนี้หน่วยงานในระดับจังหวัดและอำเภอ คือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ยังจัดส่งเสริมให้มีการประกวดด้านต่าง ๆ ทางวิชาการ เช่น การประกวดโรงเรียนดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ครูผู้สอนดีเด่น กิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น ฯลฯ ซึ่งมีการประกวดตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และในระดับประเทศ ในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จึงส่งผลให้มีการกระตุ้นการพัฒนาตนเองมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างจริงจัง ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ส่งเสริมให้ได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นเพื่อนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาแห่งชาติได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นเพื่อนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษานำกลับไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีโอกาสพอกพูนประสบการณ์ทำให้สามารถบริหารงานวิชาการได้ไม่แตกต่างกัน

3. จากการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน

ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการแยกเป็นรายด้าน และรวมทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การบริหารงานวิชาการในปัจจุบันได้มีการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานด้าน วิชาการได้เข้ารับการอบรมและพัฒนา เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อปรับปรุง ยกระดับคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งทำให้โรงเรียนต่าง ๆ มีการปรับปรุง พัฒนามากขึ้น นอกจากนี้การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ คู่มือครู ตลอดจนการนำเทคโนโลยี ทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนได้มีโอกาสได้ศึกษา และนำไปใช้อย่างทั่วถึงสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของวรารังษยา ปิ่นลายนาค (2527 : 80) ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนขนาดต่าง ๆ มีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และ รวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดว่า การปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ปัจจัยการบริหารงาน ก็ไม่เหมือนกัน อาทิ บุคลากร งบประมาณต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุน อาคารสถานที่ที่ใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดต่างไป (สนธิ เห่งสุสิทธิ์. 2527 : 114 - 115)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการต่างกันผู้วิจัยจึงนำข้อมูล ดังกล่าวมาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มพบว่า

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

วิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีเป็นจำนวนมาก โรงเรียนห่างไกลชุมชน การคมนาคมไม่สะดวก จึงเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 172) ประกอบกับจำนวนบุคลากรโรงเรียนเล็กนั้นมีจำนวนน้อยตามสภาพของโรงเรียน ทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากตามไปด้วย เช่น การจัดครูเข้าสอนประจำวิชา ประจำชั้น การผลิตสื่อการเรียนการสอน การควบคุมดูแล การจัดตารางสอน มีผลกระทบต่อเนื่องกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัฒนา สุวรรณไตรย์ (2524 : ง) พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กโดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำกัดมากเหมือนโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารต้องรับผิดชอบในภารกิจของโรงเรียนในเรื่องงานการเงินและพัสดุ งานธุรการ งานโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนเท่าที่ควร ในเรื่องของงานนิเทศภายใน การติดตามการสอนของครูและสังเกตการสอน สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะเลย ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชุมชนเมือง งบประมาณต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองชุมชนทั้งรัฐบาลและเอกชน อีกทั้งจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก การมอบหมายงานและภารกิจต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน สามารถเลือกใช้บุคลากร ตามความรู้ความสามารถ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีโอกาสที่จะบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น มีเวลาในการนิเทศภายใน สังเกตการสอนของครู ติดตามการปฏิบัติงานของครูได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน

ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนได้สะดวกกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

3.3 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาภายในเรื่องเครื่องมือในการจัดทำข้อทดสอบเครื่องวัดผลตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการวัดผลและประเมินผล (สนธิ เห่งสุสิทธิ์. 2527 : 121) นอกจากนี้ โรงเรียนยังไม่สามารถวิเคราะห์ข้อสอบได้อย่างสมบูรณ์ ขาดเครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่มาตรฐาน และโรงเรียนไม่ได้ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบอย่างจริงจัง เนื่องจากขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบการประเมินผล การเรียน และขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ (วรสุดา บุญไวโรจน์. 2526 : 260) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดแคลนในสิ่งเหล่านี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างก็มีการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลต่างกันไป

3.4 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าเนื่องจากเหตุผลโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการดำเนินงานมากดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น ซึ่งมีผลทำให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานแตกต่างกัน

4. การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการนิเทศการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากตำแหน่งหน้าที่การงาน

ต่างกันงานที่ปฏิบัติย่อมแตกต่างกันไป ผู้บริหารมีความเข้าใจและตระหนักถึงการกิจ และหน้าที่
 ต่อการนิเทศการเรียนการสอน ส่วนครูที่ปฏิบัติการสอนมักไม่ชอบให้ใครมาแนะนำมากนัก
 เว้นแต่ครูจะสงสัยเรื่องระเบียบ กฎหมาย ซึ่งเป็นการบังคับให้ปฏิบัติ และสิ่งที่ครูต้องการ
 ในเรื่องการนิเทศการเรียนการสอนก็คือ ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ช่วยหาอุปกรณ์ให้ แสดง
 การสาธิตการสอนให้ดู ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ไปประจำโรงเรียนต่าง ๆ ใหม่มากกว่าที่
 เป็นอยู่ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนก็ทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียน ในฐานะผู้บังคับ
 บัญชาโดยตรง ซึ่งจะให้ครูให้โทษแก่ครูได้อีกทั้งเป็นผู้ใกล้ชิด พบหน้ากันเป็นประจำ ย่อม
 นิเทศครูได้ตลอดเวลา (ศิริราช อำไพภักดิ์. 2528 : 445) จึงอาจทำให้มีความคิดเห็น
 ไม่ตรงกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวิมฉา พัฒนขจร (2533 : 10) พบว่าผู้บริหาร
 โรงเรียนประถมศึกษาและครู มีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ในการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า
 ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการด้านการ
 บริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผล และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
 ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน ก็คือการบริหารงาน
 ภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ (สำนักงาน
 การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 9) ส่วนครูวิชาการโรงเรียนซึ่งนอกจากมีหน้าที่ในการ
 ปฏิบัติการสอนโดยตรงแล้วยังต้องทำหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน คือเป็น
 หัวหน้าสายวิชาการ หรือหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนในสังกัดหรือที่เรียกว่าครูวิชาการโรงเรียน
 จึงมีภารกิจที่ต้องช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน เป็น
 ส่วนที่ทำให้ มีความคิดเห็นว่า หน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากการปฏิบัติการสอนแล้ว ยังต้องช่วยเหลือ
 ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันก่อนมาดำรง
 ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนั้นบางท่านเป็นครูผู้สอนมาก่อนจึงมีความคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
 วิชาการในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งครูผู้สอนมาก่อนได้อย่างใกล้ชิด เคียงกันสอดคล้องกับงานวิจัย
 ของสมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์ (2531 : 85) ซึ่งพบว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษามีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลไปพร้อม ๆ กับไม่ควรถูกสนับสนุนหรือส่งเสริมเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิชาการดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้มีหน้าที่พัฒนา เกี่ยวข้องกับการบริหาร การประถมศึกษา ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่าด้านการนิเทศการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารการประถมศึกษาจึงควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนด้วยการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูด้านการนิเทศการเรียนการสอนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงาน ได้ตรงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2. ควรจัดให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูได้มีโอกาสศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นผู้นำการใช้หลักสูตร เพื่อนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน

3. เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงควรให้การส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านบุคลากรงบประมาณตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอและทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่

4. เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จึงควรจัดผู้บริหารโรงเรียนและครูได้อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในการนิเทศการเรียนการสอนร่วมกัน

5. การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และร่วมงานนิเทศไปพร้อม ๆ กัน สนับสนุนให้ครูได้มีงานนิเทศกันเองโดยผู้บริหารคอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

6. ควรจัดกิจกรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ รูปแบบโดยเฉพาะ เช่น การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ ทางวิชาการ การเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้พิเศษ มาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรการนิเทศการเรียนการสอน การสาธิตการสอน ในวิชาที่ไม่มีครูที่มีความถนัด เป็นต้น

7. ในการพิจารณาแต่งตั้งครูวิชาการของโรงเรียน ควรพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีความสนใจงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง เพราะจะต้องเป็นผู้เสียสละอุทิศเวลาให้กับงานวิชาการในโรงเรียนและยังเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเพิ่มเติม

1. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษาหรือทุกจังหวัด เพื่อที่จะให้ได้รับผลการวิจัยที่ครอบคลุม และกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาและวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

3. ในการศึกษา นอกจากจะใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามแล้ว ควรใช้เครื่องมือประเภทอื่นประกอบด้วย เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ การบริหารงานของผู้บริหาร ฯลฯ เพื่อความเที่ยงตรง และชัดเจนของข้อมูล

បរិយាកាស

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิพาณิชย์. "หลักการบริหารการศึกษา," ประมวลบทความทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. เอกสารลำดับที่ 30/2520.

✓ กมล ภูประเสริฐ สุรวัช ศรีวัช และปรีชา คัมภีร์ปกรณ. "การบริหารงานวิชาการ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.

การประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงาน. รายงานสรุปการสัมมนางานวิชาการของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์, 2532.

กิตติมา ปริติฉิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.

✓ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. งานบริหารงานวิชาการ : ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง. เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2529.

_____. รายงานการติดตามผลและประเมินโครงการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.

จันทิพย์ กลีบเมฆ. "งานบริหารวิชาการโรงเรียน," มิตรครู. 8 : 9 สิงหาคม 2525.

จำลอง ยาห้องกาศ. การบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. อัดสำเนา.

✓ ขวาล แพร่ดกุล. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

- อุงเงิน แก้วแถมเสื่อ. การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี. ปรีชญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2527. อัดสำเนา.
- ทัศนียา กัลยาณมิตร. "ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา," ใน วารสารครูศาสตร์.
มิถุนายน - กันยายน 2524.
- แนม ชินพงศ์. "การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลใน
จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย," ใน รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- บุญมี เฌรยอด. "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," ใน เอกสารการอบรม
คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. 2529.
- บุญเลิศ แสนศักดิ์. "ครูใหญ่ในฐานะผู้นำทิศทางการศึกษาในโรงเรียน," วารสารศึกษาศาสตร์.
3 : 22 - 23; มิถุนายน - กันยายน 2525.
- ประชุม รอดประเสริฐ. ผู้นำและพฤติกรรมการบริหารงาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- ✓ ประพัฒน์ จำปาไทย. "นักวิจัยยุค" ใน ข่าวสารวิจัยการศึกษา. สิงหาคม - กันยายน,
2530.
- ประจวบ คอตระกุล. บทบาทการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ตามทัศนะของครูและประชาชน. ปรีชญานินท์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ประเสริฐ ชาวงศ์. ปัญหาในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรีชญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

ปริญดา พัฒนขจร. การศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดเทคนิคการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดสตูล.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ปรีชา คัมภีรปกรณ. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2526.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

✓ ภิญญ สาธ. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.

_____. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูรสภา, 2526.

✓ มณี ภักเกษม. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายออลิกันกรุงเทพ

มหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

✓ ยุพิน พิพิธกุล และลาวัณย์ วิทยาอุลกุล. "การจัดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน," ใน เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารโรงเรียน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

รุ่ง แก้วแดง. รายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2526.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวิจิตการพิมพ์, 2527.

วรสุตา บุญไวโรจน์. หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

✓ วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร สุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. สมุทรปราการ : นิษฐานการพิมพ์, 2523.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิตินใหม่. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2523.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : เรือนอักษร, 2524.

วัฒนา สุวรรณไตรย์. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ศิริราช อำไพภักดิ์. การประถมศึกษา. ภาคพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม,

2528.

รวางคณา ปันลาณาค. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ

ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

อัดสำเนา.

✓ ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521.

กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.

_____. แนวการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สมยศ มิเทศน์. "การบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในเขต

การศึกษา 6," ใน เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ.2523. กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

✓ สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์,

2527.

สกุล ศรีพรหม. "การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น," ใน วารสารครูเชียงใหม่.

ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2532 : 8 - 12.

สนธิ เห่งสุลธิ์. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สุบรรณ จันทระคุณา. "งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในภาคเหนือ," ใน รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศึกษิตสยาม,
2523.

อามณ์ เพชรขันธ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร.
บางแสน : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักการและแนวทางในการจัดการ
นิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์,
2528.

Best, John W. Research in Education. New Jersey, Prentice-Hall,
Inc., 1970.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing.
3 rd ed. New York : Harper & Row, 1970.

Charles F. Faber and Gilbert F. Shearron. Elementary School
Administration Theory and Practice. New York : Holt, Rinehart
and Winston, 1970.

Desautel, Rodney Allen. "Administrative Role Perceptions of North
Dakota Elementary School Principals as Related to Selected
Dimension of Administrative Function," Dissertation Abstracts
International. University Microfilms International Vol. 39
No. 4 ; October, 1978.

Erickson, Carl W.H. Administering Instructional Media Programs
New York : The Macmillan Co., 1968.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
New York : McGraw - Hill, Inc., 1981.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3 rd ed. New York :
McGraw-Hill Book Co., 1974

✓ Gorton Richard A. School Administration and Supervision Leadership
Challenges and Opportunities. 2 nd ed., U.S.A. : Wm, C. Brown
Company Publishers, 1983.

Greenwood, William T. Management and Organization Behavioral Theories :
An Interdisciplinary Approach. New York, South - Western
Publishing Company, 1965.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size
for Research Activities," in Journal of Educational and
Psychological Measurement. 30(30) : 607 - 610, 1970.

Minudin, Otman Osman Bin. "The Role of the Secondary School Principal
as Perceived by Secondary School Principals in Sabah,
Malaysia," Dissertation Abstracts International. Vol, 47,
No. 7 P. 2403-A, January, 1987.

Ovard, Glen F. Administration of the Changing Secondary School.
New York : The Macmillan Co., 1966.

✓ Simon, Herbert A, Donald W. Smithbury and Victor A, Thomson. Public
Administration. New York : Alfred A, Knopf, 1966.

Smith, Edward W. Stanley W. Krouse and Mark M. Atkinson. The Education's
Encyclopedia. N.J. Englewood Cliffs. : Prentice-Hall, 1969.

Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York :
Harcourt, Brance and World, 1962.

Wells, Richard Francis, "A Study of the Major Job Responsibilities
of the Elementary School Principals," Dissertation Abstracts
International. University Microfilms International Vol. 39
No.1 June, 1978.

Wiles, Kimball. Supervision for Better School. 3rd ed, N.J. :
Englewood Cliff; Prentice Hall, Inc., 1967.

Williams, Charles Owen, "An In-Dept Investigation of Implicit Tasks
Performed by Selected Indiana Junior High School Principal,"
Dissertation Abstracts. Vol, 39, No.9 March, 1971.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York :
McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงตรงกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ☐ ครูใหญ่
☐ อาจารย์ใหญ่
☐ ผู้อำนวยการ
☐ ครูวิชาการโรงเรียน

2. ประสบการณ์ในการบริหารงานของท่าน (ตอบเฉพาะผู้บริหาร)

- ☐ ต่ำกว่า 7 ปี
☐ 7 ปีขึ้นไป

3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน

- ☐ 1 - 120 คน
☐ 121 - 300 คน
☐ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนของท่าน

คำชี้แจง 1. โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ☒ ในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าเป็นเหตุการณ์การบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ตรงความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การบริหารหลักสูตร</u>					
1	ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรจนสามารถนำไปถ่ายทอดได้					
2	มีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนจัดหลักสูตร					
3	มีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
4	จัดทำแผนการปฏิบัติงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ตลอดปี					
5	จัดอบรมครูในการใช้หลักสูตรตามโอกาส					
6	จัดหาเอกสารการใช้หลักสูตรไว้ให้ครูใช้อย่างพอเพียง					
7	ให้โอกาสแก่บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานวิชาการ					
8	ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอยย่อยตามจุดประสงค์ของหลักสูตร					
9	จัดหลักสูตรได้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น					
10	จัดหลักสูตรได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ					

ร.	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	แนะนำให้ครูได้ใช้คู่มือครูในการใช้ประกอบการสอน					
12	ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาที่ครูไม่เข้าใจในประมวลการสอน					
13	จัดแผนการเรียนให้นักเรียน เรียนตามความถนัดและความสามารถ					
14	มีการจัดแผนการสอนร่วมกันในระหว่างกลุ่มโรงเรียน					
15	จัดอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการใช้หลักสูตร					
16	จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรของโรงเรียน					
17	นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ					
18	ส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร					
19	ส่งครู ไปดูงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร					
20	การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร					
21	สนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการสอนของตนเอง					
22	สนับสนุนให้ครูทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียน					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23	จัดให้คณะครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร					
24	เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมา ให้คำแนะนำการจัดหลักสูตรของโรงเรียน					
25	ประเมินผลการจัดหลักสูตรของโรงเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา					
	<u>การจัดการเรียนการสอน</u>					
26	ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน					
27	พิจารณาจัดครูเข้าสอนตามความถนัดและความสามารถ					
28	จัดให้ครูมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน					
29	ส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำตารางสอน					
30	จัดศูนย์ตารางสอนของโรงเรียนให้สามารถตรวจสอบควบคุมการสอนของครูได้					
31	จัดชั่วโมงสอนของครูได้อย่างเหมาะสม					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32	ส่งเสริมให้ครูทำบันทึกการสอนก่อนทำการสอน					
33	ส่งเสริมให้ครูนำเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติการสอน					
34	สนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอน					
35	ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม					
36	ติดต่อประสานงานกับแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน					
37	เชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการเรียนการสอนแก่นักเรียนตามความจำเป็น					
38	สนับสนุนให้คณะครูจัดนิทรรศการเพื่อเน้นประสบการณ์แก่นักเรียน					
39	ให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาแบบเรียนเพื่อนำมาประกอบการสอน					
40	ส่งเสริมการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อเสริมการเรียนการสอนแก่นักเรียน					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
41	ให้ความร่วมมือกับคณะครูในการพัฒนาการเรียนการสอน					
42	จัดให้มีการสำรวจสื่อการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน					
43	จัดหาอุปกรณ์บางอย่างตามความต้องการของคณะครูเพื่อประกอบการสอน					
44	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำวัสดุท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน					
45	ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
46	ให้มีการจัดเก็บบำรุงรักษาสื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ					
47	ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุด					
48	ส่งเสริมให้ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียน					
49	จัดบริการแนะนำให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุด					
50	จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียนให้เพียงพอในการให้บริการนักเรียน					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การนิเทศการเรียนการสอน</u>					
51	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศ					
52	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการเรียนการสอนอย่างชัดเจน					
53	เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการนิเทศการเรียนการสอน					
54	จัดประชุมครูเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการเรียนการสอน					
55	วางแผนการนิเทศการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน					
56	ใช้เทคนิคในการนิเทศอย่างเหมาะสม					
57	เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาของครูอย่างสม่ำเสมอ					
58	ให้คำแนะนำเมื่อพบปัญหาจากการเยี่ยมชั้นเรียน					
59	ประสานงานกับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
60	ให้หลักจิตวิทยาในการนิเทศการเรียนการสอน					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
61	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูภายในโรงเรียนนิเทศกันเอง					
62	สนับสนุนให้ครู ได้สังเกตการสอนของเพื่อนครูโรงเรียนเดียวกัน					
63	นิเทศการเรียนการสอนตามแนวทางที่ สปอ. หรือ สปอ. กำหนดให้ปฏิบัติ					
64	กำกับ ดูแล นิเทศครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
65	จัดให้มีการสังเกตการสอนในวิชาที่มีปัญหาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ					
66	สร้างเครื่องมือในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ					
67	สนับสนุนให้ครู เข้ารับการอบรมเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้ครูในโรงเรียน					
68	จัดให้มีการเยี่ยมเยียนดูการสอนสถานศึกษาดีเด่น					
69	จัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ครู ได้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้					
70	ส่งเสริมให้ครู ใฝ่หาความรู้ โดยการศึกษาต่อเนื่องพัฒนาตนเอง					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
79	กำกับ ดูแลการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521					
80	จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่ไม่ผ่านประเมินผล					
81	ให้คำแนะนำคณะครูถึงเทคนิคการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน					
82	ขอความร่วมมือผู้ปกครองกวดขันนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน					
83	กำกับให้คณะครูจัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนเพื่อรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบทุกภาคเรียน					
84	จัดหาอุปกรณ์เพื่อจัดทำเครื่องมือประเมินผลการเรียน					
85	กำกับให้ครูตรวจผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
86	จัดหาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล					
87	ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์เครื่องมือให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐาน					

ที่	พฤติกรรมปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
88	ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล					
89	สนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินหลังเรียนมาใช้ปรับปรุงการสอน					
90	จัดหาแบบฝึกต่าง ๆ เพื่อให้ครูบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล					
91	ให้คณะกรรมการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นก่อนดำเนินการสอน					
92	ดูแลให้ครูตรวจสอบความรู้และพฤติกรรมของนักเรียนตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น					
93	สนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียน					
94	ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่างในการวัดผลและประเมินผล					
95	ดูแลให้ครูวัดผลและประเมินผลได้ตรงตามกำหนดเวลา					
96	กำกับให้ครูจัดทำหลักฐานการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสามารถ ชื่อสกุล รักษาศิลป์
เกิดวันที่	1 มกราคม พุทธศักราช 2500
สถานที่เกิด	จังหวัดนครสวรรค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 179/4 หมู่ 4 ถนนชมภูริระเวช ตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ 67150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2516	ม.ศ.3 โรงเรียนหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ.2518	ป.กศ. ต้น วิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2520	ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2523	ก.ศบ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก
พ.ศ.2534	ก.ศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2520	ครู 2 โรงเรียนบ้านวังโสม จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ.2526	ครูใหญ่โรงเรียนบ้านโคกสง่า จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ.2527	ครูใหญ่โรงเรียนบ้านตะกุดงาม จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ.2528	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ.2529	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ.2532	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของ

ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน

สำนักงานการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

ของ

นายสามารถ รักษาศิลป์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2534

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน ขนาดของโรงเรียนและตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ในการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 234 คน และครูวิชาการโรงเรียน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า สถิติที่ใช้คือค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ F -test

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการรวมทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน
3. การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน
4. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

5. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของครู
วิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

6. การบริหารงานวิชาการโดยรวมทุกด้านของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ในทัศนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน มีการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น
การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน มีการบริหารงานแตกต่างกัน

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS
AS VIEWED BY SCHOOL ADMINISTRATORS AND ACADEMIC TEACHERS
THE OFFICE OF PETHCHABOON PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SAMART RAKSASILP

Presented in partial fulfillment of requirement for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1991

The purposes of this study were to investigate four aspects of academic affairs administration in primary school namely : curriculum administration, instructional management, instructional supervision, measurement and evaluation as viewed by school administrators and academic teachers, the Office of Pethchaboon Provincial Primary Education, and to compare their views between the groups and within the groups classified by ranges of working experiences, school sizes and working position. The sample of this study comprised of 234 school administrators and 234 academic teachers. The instrument used for collecting data was the Rating - scale questionnaires about the four aspects of academic administration. Means, Standard deviation, t - test and F - test were applied to analyze the data.

The results were found as follow :

1. School administrators and academic teachers had viewed toward overall of academic affairs administration was at high level.
2. There was no significantly different views between school administrators with different working experiences on academic affairs administration.
3. There was no significantly different views between school administrators and academic teachers as classified by school sizes.
4. There was significantly different views between school administrators as classified by school size. The investigation

showed that the aspects of instructional management and the instructional supervision the school administrators in the large school viewed higher than the school administrators in small one. But the aspect of the measurement and evaluation the school administrators in the large and median school views was higher than school administrators in the small one.

5. There was no significantly different views between academic teachers as classified by school sizes.

6. There was no significantly different views in the overall aspects of academic affairs between school administrator and academic teachers, as except the aspects of the instructional supervision was significantly different.